

Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Eiropas Sociālā fonda projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības
sistēmas optimizācijas apstākļos”

Vienošanās Nr. 2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība

*Pirmā diskusija „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība”
Talsos 2010. gada 23. augustā*

Pedagogu profesionāls darbs ir svarīgs nosacījums valsts izglītības politikas sekmīgai īstenošanai un izglītības kvalitātes paaugstināšanai. Prasmīgs un mūsdienu pārmaiņas izprotoš pedagogs ir ne tikai konkurētspējīgāks darba tirgū, bet arī prot veidot tādu izglītošanos veicinošu vidi, kurā skolēni būtu sagatavoti mainīgam darba tirgum un motivēti mūžizglītībai.

2009. gadā Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) daudz pūļu veltīja, lai nekavējoties reaģētu uz toreizējo Latvijas situāciju izglītībā un nodrošinātu pedagogiem atbalstu, izmantojot Eiropas Savienības (ES) iespējas. Tika daudz strādāts, lai operatīvi sagatavotu un saskaņotu dokumentāciju ar atbildīgajām Latvijas un ES institūcijām, turklāt izglītības un zinātnes ministre Tatjana Koķe tikās ar ES nodarbinātības, sociālo lietu un vienlīdzīgu iespēju komisāru Vladimīru Špidlu. Tikšanās laikā tika saņemts atbalsts Latvijas centieniem un darbam izglītības kvalitātes un efektivitātes uzlabošanā, izmantojot arī Eiropas Sociālā fonda (ESF) iespējas, īpaši akcentējot kvalitatīvi un rezultatīvi strādājošu skolotāju nozīmi. IZM darbs vainagojās panākumiem, un pirms gada 1. septembrī valdība apstiprināja Ministru kabineta noteikumus Nr. 988 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.2.1.5. apakšaktivitāti

„Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”, un jau 2009. gada novembrī vairāk nekā 8400 pedagogiem tika nodrošināta iespēja pieteikties projekta aktivitātēm un saņemt atbalstu. 2009. un 2010. gadā noslēgusies divu projekta posmu īstenošana, kuros atbalstu saņēmuši vairāk nekā 12 300 pedagogu. Pašlaik norit trešais projekta posms, kurā atbalstu saņem 8382 pedagogi.

Šā gada 13. septembrī Daugavpils Valsts ģimnāzijā, atklājot Eiropas Sociālā fonda projekta „Pedagogu konkurētspēja izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” diskusiju „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība”, izglītības un zinātnes ministre T. Koķe uzsvēra šī projekta nozīmību un to, ka tas ir devis lielu ieguldījumu izglītības sistēmai kopumā, īpaši – krīzes laikā, stiprinot un vairojot skolotāju konkurētspēju un uzņēmējspējas, kā arī pilnveidojot profesionālo meistarību un kvalifikāciju. T. Koķe sacīja, ka izglītībā konkurētspējas būtība ir sasniegumi: „Aicinu šī projekta ietvaros skolotājus orientēties uz sasniegumiem, iegūt pieredzi, lai skolā veidotu „ideju” paaudzi, kā galvenās īpašības ir uzņēmīgums, radošums un atbildība.”

Projekts turpināsies līdz 2012. gada martam, un IZM ir svarīgi uzklaut pedagogu viedokļus, lai projekta īstenošanas laikā pedagogi saņemtu pēc iespējas lielāku atbalstu un guvumu, tādējādi sekmējot pozitīvas pārmaiņas izglītībā. Tieši tāpēc 10 Latvijas pilsētās – Talsos, Ogrē, Daugavpilī, Valmierā, Rīgā, Liepājā, Jelgavā, Jēkabpilī, Saldū un Gulbenē – no šā gada augusta līdz novembrim notiek diskusijas „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība”, kurās aicināti piedalīties vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu un interešu izglītības programmu pedagogi, pašvaldību speciālisti, eksperti un uzņēmēji.

Visās diskusijās piedalās un savu viedokli pauž Valsts prezidenta izveidotās Stratēģiskās analīzes komisijas priekšsēdētājs PhD Roberts Kļiis, kura vadībā notikušas jau vairākas diskusijas, kuru mērķis – kopīgi rast risinājumus, kā attīstīt esošo potenciālu izglītības sistēmā un būt gataviem pārmaiņām, kādas iezīmē pašreizējās situācijas izvērtējums.

Viedokļi

Gundars Sebris, AS „Citadele banka” Talsu filiāles vadītājs, Talsu diskusijas darba grupas vadītājs

Jau vairākus gadus Talsu novada Izglītības pārvalde kopj tradīciju pedagogu vasaru noslēgt ar kādu informācijas, emociju un jaunas pieredzes bagātu pasākumu. Šogad tā bija diskusija „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība”. Iepriecināja fakts, ka IZM valsts sekretārs Mareks Gruškevics atrada par iespējamu ne tikai teikt uzrunu diskusijas dalībniekiem, bet arī aktīvi iesaistījās visās pasākuma norisēs. Ļoti veiksmīgi pasākuma dalībniekus diskusijai ievirzīja Stratēģiskās analīzes komisijas priekšsēdētājs PhD Roberts Ķīlis ar prezentāciju „Darba tirgus un izglītības pieprasījuma un piedāvājuma attīstības tendences tuvākā un tālākā nākotnē Latvijā”. Darba grupu prezentācijas apliecināja, ka aplūkotās tēmas patiesi bijušas aktuālas, un pedagogu konkurētspējas uzlabošanai tika izvirzīta ne viena vien jauna ideja. Vēlu veiksmi un spēku to īstenošanai!

Roberts Ķīlis, Valsts prezidenta Stratēģiskās analīzes komisijas priekšsēdētājs

IZM uzsāktā iniciatīva – veikt pedagogu konkurētspējas esošās situācijas analīzi un apzināt iespējamus risinājumus tās celšanai – ir ļoti būtiska tieši tagad, kad ekonomiskās, sociālās un demogrāfiskās situācijas attīstības tendences liek un ļauj pārvērtēt līdzšinējo valsts attīstības virzienu un veidu dažādos tās aspektos, tai skaitā runājot par darba tirgus un izglītības sistēmas konkurētspēju. Arī Stratēģiskās analīzes komisija pēdējā gada laikā pastiprinātu uzmanību ir pievērsusi izglītības sistēmas konkurētspējas un kvalitātes jautājumu aktualizēšanai sabiedrībā. Esam veikuši gan vairākas diskusijas ar ekspertiem, gan sagatavojuši ziņojumus par izglītības sistēmas aktuālākajiem jautājumiem. Šī gada sākumā, sadarbojoties vairākiem partneriem, tika veikts izpētes projekts „Inovātikas skolu sistēmas struktūras īstenošanas izaicinājumi un iespējas”, kas zināmā mērā sasauca ar IZM uzsāktu aktivitāti, jo arī vērtēja pedagogu konkurētspēju dažādos tās aspektos. IZM uzsāktā pedagogu konkurētspējas analīze noteikti sniegs vērtīgu informāciju un datus par esošo un vēlamo situāciju un tās sasniegšanas veidiem. Uzteicama ir IZM gatavība pašu pedagogu iesaistīšanā minēto jautājumu diskutēšanā un izvērtēšanā, – līdzdalība un sadarbība sniedz iespējas nonākt pie kvalitatīviem un ilgtspējīgiem attīstību nodrošinošiem lēmumiem.

Kristīne Vāgnere, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece nozares politikas jautājumos

Diskusijas „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība” parāda, ka pedagogi vēlas izteikties, un šīs diskusijas formāts (darba grupas, darba grupu viedokļu prezentācijas un debates par izteiktajiem priekšlikumiem) rosina pedagogus domāt plašāk. Pedagogi ir pieraduši izteikties izglītības speciālistu vidē. Taču šīs diskusijas aicina izteikties tā, lai situāciju izprot ne tikai izglītības sistēmā iesaistītie, bet arī citas sabiedrības mērķgrupas. IZM un projekta vadības grupa ar lielu interesi uzklausa pedagogu viedokļus. Tie ir dažādi – gan emocionālas pārdomas, gan analītiski spriedumi par esošo situāciju, gan jau racionāli priekšlikumi. Šī informācija ir svarīga, jo parāda, kādām pārmaiņām pedagogi ir gatavi, kurus jautājumus uztver jūtīgi, par kuriem izrāda interesi diskutēt. Diskusijās izteiktie viedokļi tiks apkopoti, un tiks izvērtētas iespējas tos ieviest gan saistībā ar projekta īstenošanu, gan plašākā izglītības politikas veidošanas procesā. Plānots, ka vairāk nekā 1000 diskusiju dalībnieku visā Latvijā piedalīsies aptaujā, kas sniegs pedagogu vērtējumu par dažādiem izglītības sistēmas aspektiem un diskusijās izteiktajiem priekšlikumiem. Ikviens aicināts iepazīties ar diskusijās pausto viedokļu apkopojumu, aptaujas rezultātiem, kā arī citu ar diskusijām saistīto informāciju, kura būs pieejama projekta mājaslapā www.esf-pedagogiem.gov.lv.

Ināra Veismane, Talsu novada Izglītības pārvaldes vadītāja, pirmās diskusijas organizētāja

Atzinīgi vērtēju izvēlēto sadarbības formu – diskusiju. Talsos 23. augustā notika šī cikla pirmā diskusija, par ko esmu gandarīta, taču tas nozīmē arī to, ka tieši pirmajai diskusijai pielīdzina nākamās – izvērtē kļūdas, izdara secinājumus. Īpašu nozīmi pievērsu tam, lai darba grupas vadītu citu jomu pārstāvji, jo viņu skatījums, prasme virzīt diskusiju rosina pedagogus domāt par norisēm kopsakarībās ar sabiedrības noskaņojumu un attieksmi. Protams, pedagogi piedāvā problēmu risinājumus, taču pamatā ir prasība pēc profesionāli vadītas, juridiski pamatotas un stabilas izglītības sistēmas kopumā un visās pakāpēs. Apstiprinājās patiesība, ka pedagogu profesionālajai meistarībai un izglītības kvalitātes mērījumu rezultātiem ir visciešākā saistība un, nenoliedzami, finansiālais ieguldījums izglītības iestāžu materiālās bāzes veidošanā un modernizācijā ir mērķieguldījums pozitīvākai rītdienai, un tās nav tikai vietējās pašvaldības rūpes. Talsu diskusijā izkristalizējās doma, ka sabiedrība novērtē pedagogu, viņa cilvēciskās īpašības, attieksmi, profesionalitāti.

Intervija**Palielinājusies pedagogu interese par novērtēšanas sistēmas ieviešanu**

Apritējis gandrīz gads, kopš pedagogiem ir iespēja iesaistīties Eiropas Sociālā fonda projektā „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”. 1. un 2. kārtā atbalstu saņēmuši 12 372 pedagogi. Šobrīd norit projekta 3. posms, kurā atbalstu saņem 8382 pedagogi, no kuriem pirmajā aktivitātē iesaistījušies 142 jeb 1,7 % pedagogu, 2. aktivitātē – 1306, kas ir 15,6 % pedagogu, savukārt 3. aktivitātē 6934 jeb 82,7 % no kopējā projektā iesaistījušos pedagogu skaita. Projekta vadītāja Evija Papule intervijā atskatās uz gada laikā paveikto, stāsta par jauninājumiem 3. posmā un turpmāko projekta attīstību.

Atskatoties uz gada laikā paveikto, kā vērtējat projekta līdzšinējos rezultātus?

Vērtējot gada laikā paveikto, jāatzīst, ka projekta īstenošana rosinājusi vairākas pozitīvas tendences. Projekts skolās veicinājis pedagogu darbu komandā, kas neapšaubāmi ir liela vērtība ikvienā kolektīvā, bet jo īpaši skolā. Projekta aktivitātes mudinājušas paskatīties uz atsevišķiem izglītības kvalitātes aspektiem mērķtiecīgāk, tos vērtēt un domāt par nepieciešamajām pārmaiņām. Projekts arī parādījis, ka ekonomiskās pārmaiņas neapstādina izglītības procesus, bet gan rosina domāt jaunus apstākļos un iegūt pārmaiņu situācijai noderīgus risinājumus. Pateicoties projekta struktūrai un iesaistīto cilvēku skaitam, nodrošināta plaša informācijas apmaiņa un publicitāte, kā rezultātā pedagogi par sevi sāk runāt pozitīvāk, un tas paaugstina pedagogu pašapziņu un profesijas prestižu. Manuprāt, projekts arī politikas plānotājos maina domāšanas veidu un skatījumu uz atsevišķiem izglītības sistēmas jautājumiem un tā noteikti ir pozitīva ietekme, jo tuvina politikas plānotāju un pedagogu izpratnes.

Projekts, kura mērķis sākotnēji izskanēja kā ekonomisks atbalsts pedagogiem, gada laikā ir sniedzis lielu pievienotu vērtību izglītības kvalitātes paaugstināšanā. Kā jūs to skaidrojat?

Vēlos uzsvērt, ka projekta vadības grupas nostāja nekad nav bijusi tāda, ka primāri ir jāsadala stipendijas, lai, izmantojot šo projektu, risinātu ekonomiskas problēmas. Izglītībā šādus projektus nevar īstenot. Ir gandarījums, ka izdevies apvienot divus virzienus – līdztekus ekonomiskajam atbalstam, kas nenoliedzami ir būtiski, pedagogiem sniegtas pilnveides iespējas un saturiskais atbalsts, savukārt, skatoties plašāk, – veicinātas pozitīvas pārmaiņas skolas dzīvē un izglītības sistēmā. Šādu pieeju izdevies īstenot, jo Izglītības un zinātnes ministrijas vadība uzticējās projekta vadības grupai un sadarbības partneriem – pašvaldībām.

Vai pedagogi saredz projekta mērķus?

Pozitīvu pedagogu attieksmi veido pēctecīgums – viena projekta ietvaros pedagogu darbības kvalitātes novērtēšanas sistēma tika izstrādāta, pašlaik notiek tās ieviešana, un pēc tam būs likumsakarīgs lēmums

to ieviest kā normu. Arī Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības atbalsts projektam ir būtisks, jo pedagogi jūt konsekventu rīcību. Tas ir liels ieguvums un nodrošina aktivitātes īstenošanas lietderību. Ja skolotājs sapratīs, kam un kāpēc tiek veidota sistēma, tad viņš tajā iesaistīsies mērķtiecīgi un atbildīgi, kas būs nozīmīgs ieguldījums izglītības sistēmā.

Kas ir tās 1. un 2. posma tendences, kas pašlaik vairs nav tik aktuālas?

Tās saistītas ar tālākizglītības piedāvājumu, kas tiek veidots atbilstoši konkrētiem optimizācijas apstākļiem, kā to projekts paredz. Tie ir kursi par metodiku darbam apvienotajās klasēs, kurus daudzi skolotāji apguva, – un saņēmām tiešām labas atsauksmes par lietderību. Tie, kam vajadzēja šīs prasmes un metodiku, to ir apguvuši un izmanto praksē. Ja būs pieprasījums par šo tēmu citā formā, tad nākotnē tie atkal varētu tikt piedāvāti, bet pašlaik tās ir tikai dažas grupas. 3. posmā mazināta intensitāte tālākizglītības kursiem, kas sniedza skolotājiem zināšanas, kā strādāt ar bērniem ar speciālajām vajadzībām. Domāju, ka tas 1. un 2. posmā bija mērķtiecīgs ieguldījums, jo skolotājos stiprināta emocionālā un profesionālā gatavība strādāt ar dažādiem bērniem. Daudzi bērni ar speciālajām vajadzībām var integrēties parastās skolās, un ir svarīgi, lai skolotāji ir gatavi atbilstoši strādāt.

Nereti dzirdēts, ka pedagogiem pret kursiem ir formāla attieksme. Kā projektā no tā izvairāties?

Par to, protams, esam domājuši. Ir izstrādāta kursu vērtēšanas sistēma. Pēc kursu beigām pedagogi aizpilda anketas, kurās nejaudājam, vai kursi patika vai nepatika, bet gan lūdzam vērtēt organizatorisko pusi, metodisko darbu, vērtēt konkrētus pasniezumus, ieguvumus,

sniegt informāciju, kādas prasmes vēl vēlas apgūt un kā iegūtās zināšanas plāno lietot praktiskajā darbā. Šo informāciju apkopo projektu koordinatori, un tādā veidā ir iespējas izvērtēt piedāvājumu un vērtēt atdevi. Novadu

Turpinājums no 3.lpp.

koordinatori, balstoties uz šo izvērtējumu, pieņem lēmumu par tālākizglītības kursu piedāvājumu turpmāk.

Šobrīd norit projekta 3. posms. Kā raksturojat pedagogu aktivitāti?

Pedagogu aktivitāte arvien pieaug, un 3. posmā tā bija pārsteidzoši liela. Uz vienu atbalsta vietu pretendēja 3 pedagogi, kas nozīmē, ka visiem, kas vēlējās, nevarējām nodrošināt iesaisti projektā. Pedagogu lielajai interesei ir vairāki cēloņi. Pirmkārt, citu projektu intensitāte mazinās, beidzas to īstenošanas termiņi, un tāpēc pedagogi sāk interesēties par citām atbalsta formām. Otrkārt, kā jau minēju, projekta publicitāte ir liela, un var droši teikt, ka Latvijā nav izglītības iestādes, kurā par šo projektu neko nezina.

Projekta publicitāte ir liela, un var droši teikt, ka Latvijā nav izglītības iestādes, kurā par šo projektu neko nezina.

Vienlaikus vēlos pieminēt, ka paplašinātas iespējas projektā iesaistīties dažādiem pedagogiem. Ja sākotnēji tie bija vispārējās izglītības, pirmsskolas un profesionālās izglītības pedagogi, tad šobrīd iesaistīties varēja arī interešu izglītības un profesionālās ievirzes pedagogi, atbalsta personāls, piemēram, logopēdi un sociālie pedagogi.

Vai projekta 3. posms iezīmē kādas jaunas tendences?

3. posmam ir divas jaunas pazīmes. Būtiski palielinājusies interese par 3. aktivitāti, kas ir noteiktas pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas pakāpes ieguve pedagogiem, kas šajā projektā iesaistās jau otro reizi. Tas nozīmē – pedagogi guvuši pārliecību, ka pedagogu darbības kvalitātes novērtēšanas sistēma tiks ieviesta un nākotnē šī sistēma būs atbilstoši sasaistīta ar atalgojuma sistēmu. Ir mainījusies skolotāju attieksme, jo, lai gan nav mazinājusies mērķstipendiju saņemšanas nozīmība, tā nav primārā motivācija iesaistīties projektā. Otra lieta – 3. posmā mainījies tālākizglītības piedāvājums 2. aktivitātē. Pedagogiem ir iespējas apgūt mācību metodiku par 6 gadus vecu bērnu mācīšanu 1. klasē un svešvalodu izmantošanu mācību procesā. Šādi virzieni izvēlēti, domājot par šī brīža politikas iniciatīvām, kuras nākotnē plānots ieviest. Vairākas augstskolas jau piedāvā šādus tālākizglītības kursus.

Vai Latvijas pedagogi ir tik konkurētspējīgi, lai mācītu, piemēram, fiziku angļu valodā?

Tas ir virziens, kurš vērsts uz izglītības kvalitātes paaugstināšanu. Centralizēto eksāmenu rezultāti apliecina, ka skolēni, kas mācās bilingvāli, uzrāda augstākus mācību sasniegumus. Zinām, ka, sākot ar 2011. gada 1. septembri, svešvalodu skolēni apgūs jau no pirmās klases un mācību priekšmetu apguve svešvalodā ir pēctecīgs solis. Projekts šobrīd pedagogiem sniedz iespēju spert pirmo soli šajā virzienā – gūt izpratni par to, ko nozīmē svešvalodas lietošana konkrēta mācību priekšmeta apgūvē un kāda ir metodika. Pašlaik piedāvātās programmas nav vērstas uz skolotāju svešvalodu zināšanu līmeņa paaugstināšanu, bet nākotnē arī par to ir vērts domāt, ja pedagogiem tas būs nepieciešams.

Nozīmīga loma projekta īstenošanā ir pašvaldībām. Vai izveidotā projekta administratīvā sistēma ir sevi attaisnojusi?

Jā. To apliecina fakts, ka skolotāji ir izpratuši īstenošanas mehānismu, interesējas novados un šobrīd vien retais projekta vadības grupai zvana par iespējām pieteikties projektam. Projekts deva iespēju pēc administratīvi teritoriālās reformas izveidotajām izglītības pārvaldības vienībām apgūt pieredzi koordinēt un vadīt projektus, kā arī prasmes plānot pedagogu tālākizglītību. Šis projekts apstiprina, ka tālākizglītības jautājumus var risināt decentralizēti, jo novads saviem pedagogiem var plānot un nodrošināt tālākizglītības iespējas. Pa šo laiku pašvaldībās ir nomainījušies tikai 10 projektu koordinatori un šīm pārmaiņām ir bijuši no projekta neatkarīgi objektīvi iemesli, piemēram, darba maiņa. Tas ir labs rādītājs un raksturo projekta stabilitāti.

Vai no projekta koordinatori pašvaldībās saņem arī priekšlikumus par projekta uzlabojumiem?

Vismaz vienu reizi mēnesī projekta vadības grupa tiekas ar projekta koordinatori, lai ne tikai informētu, bet arī uzklausītu situācijas izvērtējumu un priekšlikumus, kā arī atbildētu uz jautājumiem. Priekšlikumi lielākoties ir saistīti ar tālākizglītības jautājumiem, piemēram, par pieprasījumu: kas ir tās jomas, kurās pedagogi vēlas izglītoties, un kas skolas darbā ir nepieciešams. Taču te arī jāpiemin, ka bieži tos īstenojot liedz pašreizējais normatīvo aktu regulējums, kā rezultātā priekšlikumi dažkārt nav tik vienkārši īstenojami.

Kāds ir risinājums šai problēmai?

Projekta īstenošanas rezultāti parāda, ka pedagogi un izglītības iestādes precīzi spēj noformulēt savas vajadzības, augstskolas ir gatavas piedāvāt tādas tālākizglītības iespējas,

Skolotāji ir noilgojušies ne tikai pēc pozitīvas attieksmes, bet pēc intereses par savu darbu. Pašvērtējuma veidošana pedagogu darbu un attieksmi pašiem pret sevi padara pozitīvāku.

pēc kādām ir pieprasījums, taču normatīvi to nepieļauj. Ir jādomā par to, kā paskatīties plašāk, jo tālākizglītība nav tikai metodika un profesionālā pilnveide nav tikai kursi. Iespējams, ka valsts pārvaldei daudzās jomās būs jālec pāri kādam posmam un jāizstrādā normatīvie akti atbilstoši ne vairs šodienas, bet jau rītdienas vajadzībām. Pašreizējā tālākizglītības sistēma ir sarežģīta, tai pietrūkst elastības. Nesaredzam iespēju, ka pedagogs vairākos īsākosursos varētu iegūt otru kvalifikāciju, tā vietā pašreizējais regulējums paredz 2 gadu izglītības programmas. Domāju, ka ir īstais laiks izmēģināt citu pieeju un, iespējams, tas ir viens no projekta ietvaros paveicamajiem uzdevumiem.

Kādus jautājumus vēl projekts var risināt?

Būtiska lieta, par ko pašlaik var izdarīt secinājumus, ir pedagoga pašvērtējums jeb portfolio. Pašvērtējums parāda izpratni un attieksmi. Kam raksta pašvērtējumu – sev vai direktoram? Skolotājus pārsteidza, ka, izrādās, viņu pašvērtējumus arī kāds lasa. Mēs to darām, lai stāstītu citiem,

Turpinājums no 4.lpp.

kā vērtējam paveikto un ko vajadzētu darīt citādi. Pašvērtējums jāveido nevis kaut kā, lai liktu arhīvā, bet priekš sevis un atbilstoši

jāpapildina. Tad tas kalpo kā apliecinājums konkrētiem personiskā darba rezultātiem. Esam novērojuši, ka tur, kur skolas vadība pašvērtējuma veidošanai saskata jēgu skolas attīstības kontekstā, tajā skaitā finanšu sadalījumā, tur arī skolotājs saskata jēgu. Skolotāji ir noilgojušies ne tikai pēc pozitīvas attieksmes, bet pēc intereses par savu darbu. Pašvērtējuma veidošana pedagogu darbu un attieksmi pašiem pret sevi padara pozitīvāku.

Kādi varētu būt projekta attīstības virzieni 2011. gadā?

1., 2. un 3. posmā visvairāk pedagogu iesaistījušies 3. aktivitātē – pedagogu darbības kvalitātes novērtēšanas sistēmas ieviešanā. Lielākā daļa pedagogu būs ieguvuši pakāpes, kas noteikti palīdzēs izvērtēt izaugsmes un karjeras iespējas, domāt par nākotni. Prognozējams, ka 2011. gadā 3. aktivitātē iesaistīsies tikai tie, kas mērķtiecīgi vēlēšies iegūt augstāku pakāpi, savukārt lielāku popularitāti iegūs 1. aktivitāte, jo pedagogi saredzēs tajā iespēju tuvākā nākotnē mainīt kvalifikāciju un atbilstoši interesēm un pārmaiņām tautsaimniecībā profesionāli darīt pavisam ko citu. Prognozējams, ka pieaugs interese arī par 2. aktivitāti – papildu kvalifikācijas iegūšanas iespējām. Demogrāfiskās

tendences skolas direktorus drīz nostādīs fakta priekšā, un tiem būs jāizlemj, līdz kuram brīdim nodrošināt nepilnas slodzes darbu visiem un kurā brīdī vērtīgāk būs, ja skolotājiem, izmantojot iespēju apgūt papildu kvalifikāciju, nodrošinās pilnu slodzi.

Kas notiks pēc projekta īstenošanas beigām – 2012. gada?

Pašlaik par to jau tiek domāts. Diskusijās „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība” izglītības un zinātnes ministre

T. Koķe, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretārs M. Gruškevics, viņa vietnieces K. Vāgnere un L. Sika skolotājus rosina domāt par to, kādu atbalstu nākotnē sagaida pedagogi. Pašlaik pozitīvu vērtējumu pedagogi pauž par diviem priekšlikumiem – atbalstu skolotāju svešvalodu zināšanu uzlabošanai un informācijas tehnoloģiju prasmju pilnveidei, otrs – aprobēt finansēšanas principa „nauda seko skolēnam” līdz skolai sasaisti ar pedagogu darbības kvalitātes novērtēšanas sistēmu.

Kādus secinājumus izdarāt, vērtējot norises izglītībā?

Tas, ka skolai jāmainās, ir bērnos ierakstīts. Ja paskatās uz skolēniem, ir skaidrs, ka tie ir citi skolēni, ir 21. gadsimts, un mums tas ir jāpieņem. Gudrākie to pieņem, un tie ir pedagogi. Projekts palīdz pedagogam mainīties līdz skolēniem.

Intervija

Projekts piedāvā risinājumus pedagogu darba kvalitātes vērtēšanai

Spriežot par to, kādi pedagogi mūsdienās ir konkurētspējīgi, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretārs **Mareks Gruškevics** uzsver ne tikai pedagogu konkurences aspektus skolā, novadā vai Latvijā, bet raugās arī Eiropas Savienības kontekstā.

Kāda ir situācija ar pedagogu nodrošinājumu Latvijā?

Informācija Valsts izglītības informācijas sistēmā liecina, ka 2010./2011. mācību gadā vispārizglītojošajās skolās strādā 26 261 pedagogs, no tiem 242 pedagogi uzsākuši darbu skolā bez pedagoģiskā stāža. Šis ir jau otrais gads, kad vakanto pedagogu vietu ir maz, vakances ātri aizpildās un uz tām pat ir konkurss, kas liecina, ka beidzot ir jēgpilni runāt par pedagogu konkurenci un darba kvalitātes nozīmi.

Kādas tendences saistībā ar pedagogu resursu attīstību iezīmējas Latvijā?

Jau iepriekšējais mācību gads iezīmēja, ka daudz vairāk pedagogu izmanto iespēju iegūt privātprakses sertifikātu, kas nozīmē, ka pedagogi domā par uzņēmējdarbību un redz savas profesionālās pieredzes pielietojumu ārpus skolas sienām. 2009. gadā izsniegti 200 šādu sertifikātu, un tas ir ievērojami vairāk nekā iepriekšējos 3 gados kopā. Tāpat pedagogi aktīvi izmanto iespēju izglītoties un iegūt papildu kvalifikāciju, kas

nodrošina iespēju strādāt lielāku slodzi. Vēl, vērtējot statistikas datus un pēdējo gadu tendences, skolotāju novecošanās nākamo 5 gadu laikā var radīt iespējamu skolotāju deficītu eksaktajos mācību priekšmetos. Par to ir nopietni jādomā. Taču pozitīvi, ka, samazinoties pedagogu amata vietu skaitam, aktuāli kļūst ar pedagogu darba kvalitāti saistīti jautājumi un projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” gan rosina diskusijas par pedagogu konkurētspēju, gan piedāvā risinājumu konkurētspējas veicināšanai un darba kvalitātes vērtēšanai.

Kā Latvijas pedagogi izskatās uz Eiropas Savienības valstu fona?

Visās Eiropas valstīs vērojama iedzīvotāju vidējā vecuma palielināšanās, tas attiecas arī uz kopīgo tendenci pedagogu vecuma struktūrā. Latvijas statistiskie rādītāji atbilst vidējiem Eiropas Savienības rādītājiem. Salīdzinoši Latvijā ir samērā augsts pedagogu vecumā līdz 30 gadiem īpatsvars. Lielāks pedagogu līdz 30 gadu vecumam īpatsvars par Latviju ir tikai Maltā, Rumānijā, Polijā un Luksemburgā. Vecumā vairāk par 50 gadiem 7.–12. klases pedagogu īpatsvars lielāks nekā Latvijā ir 11 Eiropas Savienības (ES) valstīs. Latvijā, tāpat kā Lietuvā, pedagogi virs 50 gadiem sastāda 31 % no kopējā pedagogu skaita, salīdzinoši Itālijā tie ir 64 %. Visatšķirīgākie rādītāji attiecībā pret ES vidējiem datiem, bet līdzīgi ar Lietuvu un Igaunijas rādītājiem ir sievietes īpatsvars kopējā pedagogu skaitā. Latvijā tas ir viens no augstākajiem rādītājiem: 85,6 %. Arī diskusijās „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga

Turpinājums no 5.lpp.

izglītība” bieži izskan viedoklis, ka skolās ir nepieciešams skolotāju vīriešu pieplūdums, kas pozitīvi ietekmētu vairākus izglītības kvalitātes un audzināšanas darba aspektus.

Kāds ir Eiropas Savienības redzējums saistībā ar pedagogu resursa attīstību?

2009. gada pavasarī notika ES Neformālā izglītības ministru padome, kura tika veltīta jautājumiem par skolotāju lomu izglītības procesā, skolotāju sagatavošanu un profesionālo pilnveidi, kā arī skolotāja profesijas pievilcīgumu. Dalībvalstis tika aicinātas strādāt vairākos virzienos: nodrošināt skolotāja profesijas pievilcību, nepārtrauktas profesionālās pilnveides iespējas, sekmēt skolu un skolu vadītāju dalību apmaiņas programmās valsts un starptautiskā mērogā, nodrošināt kvalitatīvus resursus zināšanu un prasmju attīstībai, kā arī pārskatīt skolu vadītāju pienākumus, administratīvo pienākumu veikšanai veltot pēc iespējas mazāk laika, un galveno vērību veltīt mācīšanās vides veidošanai. IZM rīcība atbilst ES redzējumam attiecībā uz nepieciešamo rīcību pedagogu

resursu attīstībai, un to apliecina arī pedagogu konkurētspējas projekts.

Kāds ir konkurētspējīgs pedagogs?

Pedagogu konkurētspēju raksturo profesionāls darbs, plašs un daudzpusīgs skatījums, spēcīga personība, savas profesijas mīlestība. Ja runājam par konkrētākām prasmēm, 21. gadsimta pedagogam jābūt labām svešvalodu zināšanām un prasmēm lietot mūsdienu tehnoloģijas gan mācību procesā, gan arī skolas administratīvajā darbā. Šobrīd tiek domāts par ES struktūrfondu atbalstu pedagogiem šo kompetenču stiprināšanai nākotnē.

Kādas ir pašreizējās un tuvākās nākotnes prioritātes izglītībā?

IZM ir izvirzījuši trīs prioritātes: izglītības kvalitātes paaugstināšana, tajā skaitā atbalsts pedagogiem un viņu konkurētspējas veicināšana, izglītības pieejamības nodrošināšana un resursefektivitāte visos izglītības līmeņos.

Diskusijas

Diskusiju mērķis: nonākt pie racionāla sprieduma

IZM valsts sekretārs Mareks Gruškevičs diskutē ar Rīgas pedagogiem

„Šķiet, pēdējos gados izglītības sabiedrībā ir vērojama pieeja „ja „augša” liks, tad darīsim, bet tāpat to kritizēsīm”. Pirms tam bija aktīvāks periods: notika dažādas pārmaiņas un pedagogi vēlējās piedalīties pārmaiņu procesos. Pēdējā laikā pietrūkst ieinteresētības, lai gan ik pa brīdim ir impulsi, ka vajadzētu citādi, taču, iespējams, vieglāk ir pakritizēt, nevis iesaistīties,” stāsta projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” vadītāja Evija Papule, skaidrojot, kā radās diskusiju „Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība” iecere. Viņa uzsver, ka

pārmaiņu procesi, kas nav tikai ekonomiskā krīze, citus pedagogus rosinās, citus piespiedīs mainīties. Tie, kas to spēs, būs vajadzīgi izglītības sistēmā. Šis laiks ir piemērots pārmaiņām, un ir jānodrošina šo pārmaiņu vadība. Diskusijās pedagogi darba grupās pauž savu viedokli, vērtē situāciju un izsaka priekšlikumus par piecām tēmām: pedagogu darba kvalitāte, pedagoga profesijas prestižs un tā paaugstināšana, pedagogu darba kvalitātes vērtēšana, pedagogu darbam nepieciešamais atbalsts mūsdienu apstākļos un pedagogu studiju un profesionālās pilnveides programmu pilnveidošana un aktualizēšana. Pēc darba grupām to vadītāji prezentē galvenās idejas un priekšlikumus, kas Stratēģiskās analīzes komisijas

vadītāja Roberta Ķīļa vadībā tiek apspriesti, vērtējot iespējas priekšlikumus īstenot un debašu rezultātā rast vēl citus risinājumus.

IZM vadība un projekta vadības grupa diskusijās gūst apstiprinājumu, ka jāskatās uz priekšu, nevis šobrīd notiekošo vai atpakaļ un atbilstīgi jāplāno noteikta rīcība. IZM valsts sekretāra vietniece Kristīne Vāgnere stāsta: „Diskusijas māca debatēt. Tā nav tikai viedokļa izteikšana, bet arī uzklaušanās un kopīga izpratne, par ko varam vienoties un par ko pastāv

Turpinājums no 6.lpp.

dažādi uzskati. Diskusiju mērķis nav visiem vienoties, jo tieši dažādi viedokļi virza pie vislabākā risinājuma." Diskusijās Stratēģiskās analīzes komisijas vadītājs Roberts Ķīlis rosina pedagogus paskatīties uz savu darbu citādi – uz konkurenci ne tikai pedagogu vidū, bet arī starp profesijām. „Nereti pedagogi ir pārsteigti par diskusiju formātu, taču ceru, ka ienesīs šo metodi sarunās skolas vidē, sadarbībā ar vecākiem un mācību procesā. Diskusiju mērķis ir izlobīt būtiskāko un mudināt nonākt pie racionālā sprieduma. Lai to sasniegtu, R. Ķīļa ierosināšanas stratēģija ir pareiza un impulsu par to domāt diskusijās pedagogi saņem. Tas ir skats uz priekšu,” pārliecināta E. Papule.

Diskusiju rīkotāji cer, ka rosinājuši pedagogus interesēties, kāpēc sabiedrība par pedagogiem domā tā, kā plašsaziņas līdzekļi raksta, pieļaut, ka pedagoga profesija varētu nebūt uz mūžu, ka darba organizācija skolā varētu būt citāda un, visticamāk, konkurence nākotnē tikai pieaugs. „Neatkarīgi no tā, kā un cik ātri mainīsies pedagogi, situācija izglītībā un valstī mainīsies tāpat, tāpēc būtu apsveicami, ja pedagogi šo pārmaiņu procesā būtu nozīmīgs elements,” pirmajā diskusijā Talsos teica IZM valsts sekretārs Mareks Gruškevičs. Pedagogiem jāpazīnās, ka finansēšanas

pakāpe, kas būs radošākie un uzņēmīgākie. IZM ir svarīgi dzirdēt dažādas idejas no pašiem pedagogiem. Turklāt starp pedagogiem diskusijas veicinājušas informācijas apriti par dažādu pieredzi un atšķirīgām pieejām. „Arī saistībā ar

Projekta vadītāja Evija Papule un Talsu diskusijas darba grupas vadītāja Ina Jurkeviča apspriež apkopotos priekšlikumus

projektu „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” svarīgi uzzināt, ko nepieciešams mainīt tā īstenošanas laikā. To esam ieinteresēti darīt, ja pedagogi apstiprina, ka konkrētas pārmaiņas ir vajadzīgas,” stāsta E. Papule.

Darbs grupās diskusijā Ogrē.

sistēma mainīsies, ka agrāk vai vēlāk skolas direktors izvēlēsies labākos – tos, kam būs augstāka novērtējuma

Novērots, ka skolās, kurās tiek īstenoti dažādi projekti, skolotāji katru projektu neuztver kā īslaicīgu aktivitāti, bet uzskata to par iespēju īstenot konkrētas idejas. Šobrīd šāda izpratne stiprinās arī Latvijas izglītības sabiedrībā, kas rosina citu attieksmi arī par projektu „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”: skolotāji tik daudz nedomā par stipendiju, cik par iespēju.

IZM valsts sekretāra vietniece K. Vāgnere apstiprina, ka „pedagogi ir informēti un rūpīgi vērtē notiekošo sabiedrībā un valstī un pozitīvi, ka lielākā daļa pedagogu piedalījās diskusijās no sākuma līdz beigām”. Katrs pedagogs, kas piedalījās diskusijās, saņēma apliecinājumu, ko varēs iekļaut

Turpinājums no 7.lpp.

pašpilnveides modulī. „Tā parādījām, ka vārdi sakrīt ar darbiem. Arī projekta koordinatoriem iesakām dalību projekta semināros apstiprināt ar izsniegtu apliecinājumu, jo skolotāji piedalās nevis lai tikai piedalītos, bet devuši pievienoto vērtību – izteikuši viedokli, prezentējuši, strādājuši,” skaidro E. Papule.

Stratēģiskās analīzes komisijas vadītājs Roberts Ķīlis diskutē ar Valmieras pedagogiem.

Par turpmāko notikumu virzību E. Papule stāsta: „Ar visiem diskusijas dalībniekiem, izmantojot mūsdienu tehnoloģiju iespējas, tiks uzturēta saikne, jautāts vērtējums un viedoklis par diskusijās paustajām tēmām un izteiktajiem priekšlikumiem. Vairāk nekā 1000 pedagogi sapratīs, ka viņu viedoklis ir būtisks, un formulēs savu viedokli: kādas pārmaiņas nepieciešamas izglītībā un kā tās mērķtiecīgāk īstenojamas.”

Diskusija

Pedagogu darba kvalitātes vērtēšanas sistēma ir jāievieš

Viena no darba grupās apspriestajām tēmām bija pedagogu darba kvalitāte: kas to veido un kā to vislabāk novērtēt. Ogrē darba grupas vadītāja – Ogres ģimnāzijas direktore Aina Bērce – stāstīja, ka pedagogu raksturo trīs vārdi – zinošs, pieredzējis un gudrs. „Par zinošu nevienam šaubu nav – tas ir tāds, kam ir atbilstošs izglītības dokuments un tiesības strādāt skolā. Kas ir pieredzējis? Pieredzējis ir ar darba stāžu. Kas ir gudrs? Gudrs ir padomdevējs. Ja dzīvē rodas problēmas, mēs meklējam padomu. Ja kāds mums iedod labu padomu, tad mēs sakām, ka tas ir gudrs cilvēks. Tā ir vienkārša definīcija, kura mums visiem ir saprotama. Ja tos divus pirmos rādītājus – zinošs, pieredzējis – var pietiekoši labi izmērīt, tad šo trešo lietu par padomdevēja lomu var noteikt tikai sabiedrība, vecāki un mūsu absolventi, kas var izvērtēt, vai viņi ir no skolas dzīvē līdzīgi paņēmuši labu un vērtīgu padomu. Bez anketām te neiztikt,” stāstīja A. Bērce. Pedagogi pauda viedokli, ka viens no kvalitātes rādītājiem ir spēja labi iemācīt. Būtisks ir arī taisnīgums vērtēšanā, kā arī vienlīdzīga attieksme pret visiem skolēniem. Vecākiem ir svarīgi, lai

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības speciāliste Baiba Baškere pauž darba grupas viedokli

E. Papule uzskata, ka nākamgad būtu nepieciešams vēl viens diskusiju cikls, lai varētu „izmērīt” viedokļu maiņu. IZM valsts sekretāra vietniece nozares politikas jautājumos K. Vāgnere uzsver: „Skolotājiem pašiem ir jābūt tiem, kas izsaka priekšlikumus un pauž gatavību pārmaiņām izglītībā. Tad izmaiņu ieviešana būs vieglāka, jo pedagogi būs informēti par notiekošo, tāpēc ka paši iesaistījušies pārmaiņu sagatavošanā.”

skolotāji ieinteresētu katru skolēnu, lai skola piedāvātu labu izglītību un būtu vieta, kur bērns jūtas emocionālā un fiziskā drošībā.

Pedagogi uzskata, ka viņu darba kvalitātes sistēmai jābūt saistītai ar atalgojuma paaugstināšanu un diferenciaciju.

Diskusijas dalībnieki Jelgavā 2010. gada 28. septembrī

Turpinājums no 8.lpp.

Rīga, 17.09.2010.

„Sistēma ir noteikti jāievieš, jo pedagogi ir strādājuši, iesaistījušies un novērtēšanas sistēmu atzinuši par atbilstošu,” tika teikts diskusijās. Skolotāji atzinīgi novērtē darbu, kas veikts, lai izstrādātu pedagogu darba kvalitātes novērtēšanas sistēmu: „Mēs secinājam: tā ir izstrādāta labi un darbojas.”

Uz jautājumu, kas nosaka to, ka skolotājs ir labs, pedagogi vienoti atbild: tas ir mācību darba vērtējums, sasniegumi. Tomēr ne vienmēr varot vērtēt pēc vidējā rādītāja skolā, novadā, Latvijā. „Ja gribam nodrošināt principu „izglītību visiem”, jāņem vērā, ka skolēni ir ļoti dažādi. Tāpēc ir svarīgi, lai, pedagogu vērtējot, ņemtu vērā, kāda ir katra skolēna izaugsme,” norāda pedagogi, vienlaikus atzīstot, ka tas varētu būt sarežģīti.

Viens no diskutablākajiem jautājumiem šajā darba grupā bija par skolēnu un vecāku lomu pedagogu darba kvalitātes vērtēšanā. Daudzviet pedagogi uzskata, ka vidusskolēni un vecāki var objektīvi novērtēt noteiktus pedagogu darba kvalitātes aspektus.

Lielākoties visās diskusiju norises vietās pedagogi atbalsta pieeju diferencētai darba samaksai atbilstīgi kvalitātes pakāpēm. Tika izteikti viedokļi, ka atalgojuma atšķirība nevar būt pārāk maza, jo tad zudīs motivācija iegūt augstāku pakāpi.

E. Papule uzsver, ka izstrādātā pedagogu darba kvalitātes novērtēšanas sistēma iet roku rokā ar finanšu vadību. „Ir 3 skolu direktori, kas šobrīd pakāpju sistēmu izmanto, risinot pedagogu darba samaksas sadali. Tas motivējis lielāko daļu šo skolu pedagogu iesaistīties projektā un iegūt pakāpi. Taču ne visi direktori vēlas nodarboties ar finanšu vadību un plānošanu. Ja nākotnē nauda sekos skolēnam līdz skolai, šāda pieeja dos pievienoto vērtību,” stāsta E. Papule, pieminot Igaunijas pieredzi.

Jēkabpils, 11.10.2010.

Prestiža paaugstināšanā liela loma pašiem skolotājiem

Stratēģiskās analīzes komisijas vadītājs R. Kālis

Diskusijas par pedagogu profesijas prestižu ir aktuālas jau sen. 2007. gadā tika veikts pētījums „Pedagogu profesijas prestižs un iespējas to paaugstināt dažādu mērķauditoriju skatījumā”, kurš atklāja, ka pedagogiem ir saglabājusies sajūta, ka viņi strādā sabiedrībai nozīmīgā un cienījamā profesijā. Pētījums atklāj, ka pedagoga profesijas prestižs jeb statuss sabiedrībā saistīts ar jauno un pieredzējušo pedagogu motivāciju strādāt profesijā. Profesijas prestiža veidošana tiek saistīta ar daudzveidīgu uz profesijas popularizēšanu, motivēšanu virzītu pasākumu veikšanu, un, lai paaugstinātu pedagogu profesijas prestižu, ir jāizveido profesionālā un sociālā atbalsta sistēma skolotājiem, kas ļoti nepieciešama tieši jaunajiem pedagogiem, kuri tikko sāk strādāt skolā. Populārākais pēdējos gados izteiktais viedoklis – iespējams, zema prestižs saistīts ar mazo atalgojumu, taču tie, kas šo tematu pētījuši vairāk, atzīst – pedagogu profesijas prestižs nepaaugstināsies ar algas pielikumu. Šādu atziņu lielākoties pauž arī diskusiju

Turpinājums no 9.lpp.

Liepāja, 23.09.2010.

„Konkurētspējīgi pedagogi = konkurētspējīga izglītība” dalībnieki. Skolotāji neuzskata atalgojumu par galveno prestižu ietekmējošo faktoru, bet plašsaziņas līdzekļos nemītīgi daudzina tā algu palielināšanas tēma „mākslīgi” padara to par profesijas prestiža nozīmīgāko faktoru, liekot skolotājiem justies kā nepopulāras profesijas pārstāvjiem, kas nav pat pelnījuši adekvātu atalgojumu. Diskusijās tika izteikts viedoklis, ka skolotāji, piedaloties sabiedriskās aktivitātēs, ar lepnumu nespēj pateikt, ka ir pedagogi, un tas ir viens no rādītājiem, ka paši skolotāji apliecina zemo prestižu. Nereti tika pausts viedoklis, ka skolotāja profesijas prestižs dažādās Latvijas vietās ir atšķirīgs, piemēram, Daugavpils pašvaldības pārstāvji pastāstīja, ka Daugavpilī skolotājus pazīst un sveicina; tas nozīmē, ka pedagogus ciena un novērtē. Prestižu ietekmējot arī attiecīgās skolas prestižs. Pedagogi apliecina, ka prestižu pozitīvi ietekmē stabilitāte. Turklāt pozitīvi, ka skolotāja arods ir uzskatāms par stabilu. To

apliecina 2010. gadā veiktais pētījums „DnB Nord Latvijas barometrs” Nr. 28, kas parāda – Latvijas iedzīvotāji ir pārliecināti, ka skolotājs būs trešā pieprasītākā profesija pēc ārstiem un datorspeciālistiem, kurā speciālisti būs nepieciešami, kaut arī pasliktinājusies ekonomiskā situācija. Vēl jāpiebilst, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu šogad tā domā par 10 % respondentu vairāk. Daudzviet pedagogi atzina, ka profesijas prestiža palielināšanā svarīga ir sakārtota skolas vide, mūsdienīga materiāltehniskā bāze, emocionālais atbalsts un darba pozitīvs novērtējums. Novērtējumu apliecinātu gan dažādi apbalvojumi un atzinības, gan arī pozitīvāks pedagogu darba un sasniegumu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos. Kā svarīgu aspektu pedagogi minēja to, ka viņu labajām idejām un priekšlikumiem ir jārod labvēlīga augsne, jo tad, kad skolotāju uzklausa un palīdz īstenot viņa idejas, viņš jūtas pašapzinīgāks un novērtēts. Nereti tika pausts arī viedoklis, ka Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība var daudz ko darīt, lai paaugstinātu pedagogu profesijas prestižu.

Jēkabpils, 11.10.2010.

Nākotnē jāpārskata profesionālās pilnveides sistēma

Valmiera, 16.09.2010.

Viena no tēmām diskusijā, kuru apsprieda pedagogi, bija pedagogu studiju un profesionālās pilnveides programmu pilnveidošana un aktualizēšana. Pedagogi uzsvēra, ka Latvijā augstskolas sagatavo pedagoģiskos darbiniekus, tāpēc tieši tām būtu jānodrošina arī pedagogu profesionālās pilnveides kursu piedāvājums, tādā veidā nodrošinot pedagoģisko kompetenču pēctecīgu un mērķtiecīgu papildināšanu. Daudzviet tika izteikts viedoklis, ka nepieciešams izvērtēt Ministru kabineta noteikumos paredzēto normu – 36 stundu tālākizglītības kursi reizi 3 gados – un, iespējams, elastīgāk un plašāk raudzīties uz to, kas atbilst profesionālajai pilnveidei: vai tie ir kursi vai arī cita veida aktivitātes – dalība projektos, diskusijās, jaunu prasmju apguve, kas tieši nav saistīta ar mācāmā priekšmeta metodiku.

Turpinājums no 10.lpp.

Talsi, 23.08.2010.

Tika izteikts viedoklis, ka jaunie pedagogi ir jāsagatavo nevis ar šauru specializāciju vienā priekšmetā, bet viņiem jādod tādas zināšanas un prasmes, lai pamatskolā var mācīt vairākus priekšmetus, turklāt pēc tam pedagogi, izmantojot profesionālās pilnveides iespējas, varētu turpināt apgūt specifiskas prasmes konkrētu priekšmetu metodikā. Turklāt skolotāji izteica priekšlikumu, ka pieredzējušiem pedagogiem tālākizglītības kursu prasības varētu būt mazākas nekā gados jaunākajiem.

Diskusijās liela uzmanība tika pievērsta arī jautājumam par jauno pedagogu iesaistīšanos izglītības sistēmā un viņu profesionālo sagatavotību. Pieredzējušie pedagogi uzsvēra, ka jaunajiem pedagogiem trūkst izpratnes un pieredzes par pedagogu darba praktiskajiem aspektiem. Vienlaikus tika runāts par nepieciešamo atbalstu jaunajiem pedagogiem: gan mentoru ieviešanu, gan to, ka lielāku uzmanību nepieciešams pievērst kvalitatīvu prakšu nodrošināšanai. Tika izteikts arī viedoklis, ka Latvijas sabiedrība pārvērtē jauno speciālistu, tostarp arī jauno skolotāju, nozīmi. „Mēs nenovērtējam, ka jauneklīgums var būt tikai 10 % no labuma. Sabiedrībā jāmaina domāšana, ka vērtība cilvēkā ir nevis ārējais izskats un tas, ka viņš ir jauns, bet tas, ka viņš ir gudrs, prasmīgs un ar lielu dzīves pieredzi,” tika teikts diskusijās. Tika arī minēts, ka jaunie pedagogi atstāj izglītības sistēmu, iespējams, tāpēc, ka darba gaitu sākums skolā ir bijis pārāk grūts – darbs ir atbildīgs, jāspēj

noturēt uzmanība, jākļūst par autoritāti skolēniem un vecākiem, jāiemāca, jāmotivē, jāveic administratīvais darbs, kas kopumā nav viegli, tāpēc pieredzējušo kolēģu atbalsts ir ļoti nepieciešams. Mentora darbu prasmīgi un ar degsmi varētu veikt pensijas vecuma pedagogi, kuriem ir enerģija un vēlēšanās nodot savu pieredzi. Tas sniegtu iespēju saņemt atzinīgu vērtējumu savam mūža darbam, būt skolā arī šajā dzīves periodā un par darbošanos saņemt atlīdzību. Diskusijās tika izteikts priekšlikums pedagogijas studentu sadarbību ar skolām veidot jau no pirmā kursa.

Daugavpils pedagogi informēja par nepieciešamību paaugstināt kompetenci menedžmentā, kā arī aicināja veltīt lielāku uzmanību skolotāju valodas kultūras pilnveidei, prasmju uzlabošanai darbā ar skolas dokumentāciju un profesionālo svešvalodu savā mācību priekšmetā apguvei.

Rezumējot par šo tēmu izteiktos viedokļus, projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmās

Talsi, 23.08.2010.

optimizācijas apstākļos” vadītāja E. Papule apstiprina: „Nākotnē būs jāmaina pieeja pedagogu tālākizglītības organizēšanā. Jau šobrīd ir iestrādes dažādos struktūrfondu projektos. Pedagogi šādām pārmaiņām ir gatavi un to pat pieprasa.”

Jāuzlabo IT prasmes un svešvalodu zināšanas

Ogre, 30.08.2010.

„Runājot par atbalstu, visvairāk jāuzmanās, ka, gaidot lielu atbalstu, pedagogos un cilvēkos, kas iesaistīti izglītības sistēmā, var pazust vēlme pašiem darboties, jo var sākt likties, ka pedagogs ir atkarīgs tikai no kādiem ārējiem faktoriem, nevis pats no sevis,” sacīja AS „Citadele banka” Talsu filiāles vadītājs Gundars Sebris, sākot darba grupas, kas diskutēja par pedagogiem nepieciešamo atbalstu, prezentāciju. Šāda atziņa Talsu pedagogus bija virzījusi uz analītisku situācijas izpēti, tādējādi tika identificētas konkrētas atbalsta formas, kas pedagogiem ļautu strādāt kvalitatīvāk un palielinātu viņu konkurētspēju. Visās diskusiju norises vietās pedagogi uzsvēra, ka mūsdienās būtiskas prasmes, kas ir pamatā pedagogu konkurētspējai, ir informācijas tehnoloģiju prasmes un svešvalodu zināšanas, tāpēc jāmeklē risinājumi, kā kompleksi valstī nodrošināt atbalstu šajā virzienā. Pašsaprotama ir arī prasība nodrošināt ar datoru un interneta pieslēgumu, uzsverot, ka tas nav darba kvalitātes rādītājs, bet

Turpinājums no 11.lpp.

gan tagadējās dzīves nepieciešamība. Ja lielākā daļa sabiedrības sazinās internetā un izmanto mūsdienu tehnoloģijas, bet skolotājam nav šādu iespēju, tad viņš nav līdzvērtīgs. Vienlaikus pedagogi atzīst, ka tehnoloģijas nav garants izglītības kvalitātei, bet gan tikai viens no instrumentiem. Tā kā materiāltehniskā bāze un mūsdienīgas

mācību vides izveide ir dārga un ne visās skolās to ir iespējams nodrošināt, viens no risinājumiem ir veidot katrā pašvaldībā vismaz vienu šādu skolu, kuras materiāltehnisko nodrošinājumu var maksimāli izmantot, noteiktas mācību stundas šajos kabinetos organizējot arī citu novada skolu skolēniem.

Skolu reitingi un sabiedriskās attiecības. Jā vai nē?

Tēma, par kuru diskusijās tiek runāts mazāk, ir saistīta ar izglītības sistēmas decentralizācijas aspektiem. Tomēr tie pedagogi, kas par to runā, uzskata, ka skolai ir jāizstrādā savs atšķirīgs un īpašs izglītības piedāvājums, lai vecāki var izvēlēties. Diskusijās tiek pausts, ka izglītības programmas vajag nevis unificēt, bet gan dažādot. Uz to virza gan finansēšanas princips „nauda seko skolēnam”, gan arī pedagogu iesaistīšanās projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” 3. aktivitātē. Vienlaikus pedagogi atzīst, ka, izstrādājot atbilstīgu metodiku, nākotnē varētu tikt veidoti arī skolu reitingi.

Diskusijās nereti tika spriests par tēmu, kas ierasti netiek saistīta ar izglītības iestāžu administratīvo darbu, – sabiedriskajām attiecībām. Pēc Stratēģiskās analīzes komisijas vadītāja Roberts Kļīja jautājumiem, kad skolā pēdējo reizi notika kāda preses konference, cik jūs esat redzējuši skolotājus Latvijā, izsakoties par

Liepāja, 23.09.2010.

Valmiera, 16.09.2010.

būtiskiem jautājumiem, visbiežāk atbildes vietā sekoja dziļdomīga klusuma pauze. Pedagogi atzīst – par to skolās tiek domāts maz. Plašsaziņas līdzekļus piesaista negatīvi gadījumi, un skolotājs parasti tiek attēlots lūdzēja lomā. Vienlaikus pedagogi atzīst, ka jau šobrīd ir noslogoti un, pat ja izprot sabiedrisko attiecību nozīmi, nav laika un, iespējams, arī prasmes strādāt vēl šajā virzienā. Talsos tika runāts par skolotāju vēlēšanos un prasmi pašiem pēc iespējas pozitīvāk stāstīt par skolotāju profesiju. „Ja mēs būsim tikai čīkstulīgi, tad arī šis prestižs ietekmēsies tādā virzienā,” atzina pedagogi. Tomēr, lai popularizētu skolotāja darbu, lai labā pieredze tiktu „iznesta” no skolas, par skolotājiem domātu tikai to labāko un lai pedagogu cienītu sabiedrība un kolēģi, pedagogam pašam ir jābūt gatavam darboties, mainīties, būt pēc iespējas korektākam, cienīt sevi, skolēnus un vecākus.

Speciālizlaidums tapis sadarbībā ar ESF projekta “Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” vadības grupu.

Projekta vadības grupas kontakti: 67358108, 67358112, 67358109.